

**TARTU ÜLIKOOL
FILOSOOFIATEADUSKOND**

**VÄIKE EESTI-INGLISE SELETAV
KOOLISÕIDUSÕNASTIK**

Magistriprojekt

ELISABET KLAAS

Juhendaja:
Ilmar Anvelt MA

TARTU 2007

SISUKORD

Sissejuhatus	2
1. Ülevaade koolisõidust	4
1.1. Koolisõidu mõiste	4
1.2. Koolisõidu ajalugu	5
1.3. Koolisõit Eestis	6
1.4. Hobustest rääkimise keel	7
2. Sõnastiku koostamise põhimõtted	10
2.1. Sõnastiku sihtgrupp, valikuprintsiibid ja allikad	10
2.2. Sõnastiku koostamisel tekkinud raskused	11
3. Eesti-inglise koolisõidu sõnastik	14
Inglise-eesti sõnaregister	38
Kokkuvõte	44
Kasutatud kirjandus	45
Summary	46

Sissejuhatus

Steppe asustanud rändrahvastest Lähis-Ida kaarikuajajateni, islami hobutavadest ristirüütliteni ja Ameerika mandrite lauskmaaindiaanlastest nüüdisaegsete Euroopa rastutamiskoolideni – neile kõigile on hobused alati tähistanud püüdu kontrollida kontrollimatut (Chamberlin 153). Ilmselgelt jääb inimese ja hobuse toores jõukatsumises kaotajaks inimene, kes enamasti tahab ennast kiiresti maksma panna, kuigi juba Xenophon teadis, et ratsutamises, eriti koolisõidus, ei ole kohta kärsitusele. Seetõttu ongi inimesed läbi aegade välja mõelnud kõikvõimalikke seadeldisi ja tehnikaid hobuse alistamiseks ja tema näiliseks kontrollimiseks, millest osad on üsnagi julmad. Tundub mõneti irooniline, et ratsaspordiala, mis kaldub pigem määratlusse „ratsutamine kui kunst“ (Kollom 23), püüeldes ülima harmoonia ja ilu saavutamisele, on praktikas sageli lihtsalt hobuse anastamine valuvõtetega.

Õieti peaks hobune klassikalises koolisõidus suutma reageerida ratsaniku vähimalegi puudutusele (Podhajsky), mistõttu peaks tunduvat suurem rõhk olema ratsastustehnikatel, mitte raudadel ja rihmadel. Seetõttu ongi huvitav sukelduda sellesse müstilisse maailma täis veidraid riistu ja veidramaidki tehnikaid, mis selle majesteetliku looma meile ohjeldatavaks muudavad, ning nende vahendite tundmine võib ka täiesti algajale ratsanikule anda palju suurema tunnetuse selle kohta, kuidas hobusega ümber tuleks käia. Kuna ratsasport muutub järjest populaarsemaks, siis kuluks meile ära ammutada endasse seda rohkem teadmisi, mida vähem on meil võimalik muretseda kalleid, loomupäraste eelsoodumustega hobuseid.

Kuna ratsutamisalaste saladuselaegaste avamiseks on hädavajalik ühtse terminoloogia olemasolu, on käesolev sõnastik loodetavasti väikeseks sissejuhatavaks

abimeheks sellel teel, et kunagi võiks välja kujuneda põhjalik ja igakülgne ratsutamistermineid hõlmav sõnaraamat, mis heidaks valgust kõikvõimalikele muudelegi nüanssidele peale koolisõidu. Käesolev sõnastik on eesti-inglise koolisõiduteemaline sõnastik, milles sisaldub 252 kõige põhilisemat koolisõiduterminit. Sõnastiku järel on inglise-eesti sõnaregister, mis võimaldab sõnastikku kasutada ka vastupidisel suunal.

1. Ülevaade koolisõidust

1.1. Koolisõidu mõiste ja olemus

Koolisõit on ratsaspordiala, millega ratsanik näitab hobuse juhtimise ja tema üle valitsemise täiuslikkust, hobuse liikumise korrapärasust loomupärastes allüürides (samm, traav, galopp) ning temale õpetatud harjutuste ja spetsiaalse liikumisviisi täpsust (Kollom 273). Ratsaniku ülesanne on õpetada hobune liikuma nii elegantselt kui võimalik (Hermsen 147).

Võistluskoolisõidu juhtivorganiks on Rahvusvaheline Ratsaspordiöderatsioon ehk FEI (*Fédération Équestre Internationale*), kes vastutab nelja rahvusvahelise seenioride taseme koolisõiduprogrammi ning nende hindamise eest – Väike Auhind (*Prix St. Georges*), Keskmise Auhind I (*Intermédiaire I*), Keskmise Auhind II (*Intermédiaire II*) ja Suur Auhind (*Grand Prix*). Spetsiaalsed programmid on ka poniratsanikele ning juunioridele ja noortele ratsanikele hobustel (Kidd 43). Iga taseme võistlustel võib esineda ka muusikaline vabakava. Võisteldakse väljakul mõõtmetega 60x20 m ning võistlusprogrammid koosnevad harjutustest, mille arv kõigub raskusastmest tulenevalt tosinast kolmekümne või enamani. Võistlejaid hindavad kohtunikud, kes annavad hindeid peenemategi nüansside eest, mida pealtvaatajatel on sageli raske mõista. Hindamise kateegooriateks on hobuse allüürid, impulss, allumine ja ratsanik ise. Kohtunike märkustest ja nõuannetest tulenevalt teavad ratsanikud, millele oma edaspidises treeningus keskenduda.

Lihtsamal kujul kuulub koolisõit ka kolmevõistluse (maastiku-, takistus- ja koolisõit) koostisse.

1.2. Koolisõidu ajalugu

Koolisõidu põhialused viivad meid tagasi Antiik-Kreekasse, kus võiduajamised ei rahuldanud enam publiku nõudmisi ning hobuste liigutustes hakati hindama ilu. Hobuseid imetleti esmakordselt millegi enama kui tarbeloomana ning kõrgema kooli meetoditest kirjutav Xenophon rõhutas hobuse koondamise vajadust, mis on ülima tähtsusega ka kaasaegses koolisõidus.

Tänapäevase koolisõidu algeid võib aga otsida renessansiaegsest Itaaliast, kus Federico Grisone 1532. aastal loodud ratsaspordiakadeemia käivitas terve Euroopa õukondades ratsutamiskunsti innuka viljelemise ning Euroopa ratsakunstimeistrid töötasid välja järjestikuse treeningsüsteemi. Kujunesid välja ratsastuse prantsuse ja saksa koolkond, millest viimane on avaldanud otsesemat mõju tänapäevasele koolisõidule, kuid FEI määrustiku loomisel 1921. aastal üritati tegelikult leida kuldne kesktee mõlema koolkonna vahel. 1729. aastal asutatud Hispaania Kõrgem Ratsakool Viinis on üks väheseid, mille ratsastustraditsioonid on muutumatuna püsinu tänapäevani.

Kuigi renessansiaja imetabastele ja keerukatele liikumistele püüti leida paralleele hobuse manöövritest sõjatandril, oli need paljuski ebapraktilised, ning suurte riikide ja riigikordade lagunemisega hakkas ratsastus muutuma dekoratiivsetest trikkidest praktilisemaks eelkõige sõjalistes huvides, mistõttu 1912. aasta Stockholmi olümpiamängudel, kui koolisõit esimest korda kavas oli, väljendus see pigem hobuse sõnakuulelikkuse tõendamises ning võistlejateks oli pikka aega ainult ratsaväelased ja aristokraadid.

Koolisõidu lülitamisega olümpiamängudesse hakkas selle populaarsus suurenema ning lisaks programmi täpsele täitmisele hakati tähelepanu pöörama ka hobuste

gümnastilistele võimetele. Juba 1936. aasta Berliini olümpial võis näha kõiki tänapäeva võistlustelgi kavas olevaid elemente. Ratsaväe osatähtsus koolisõiduvõistlustel kahanes pärast 1960ndaid ning sellest ajast saadik on see spordiala liikunud taas pigem elegantsi ja harmoonia saavutamise suunas. 1952. aasta olümpial lubati koolisõidus esmakordselt osaleda ka naisratsanikel ning tänase päevani on see üks väheseid alasid, kus mehed ja naised võistlevad omavahel võrdsetel alustel.

1.3. Koolisõit Eestis

Kahe maailmasõja vahelises Eestis oli ratsutamine väga tihedalt seotud sõjaväega, põhirõhku pandi takistus- ja võidusõidule ning maneežisõitu nõuti vaid niipalju, kuivõrd see oli vajalik hobuse juhtimise äraõppimiseks (Kollom 176).

Nõukogude Eestis demonstreerisid Leningradi meistrid ratsutamise kõrgemat kooli esmakordselt 1947. aasta Tallinna võistlustel, kuid alles 1952. aastal võisteldi Eesti meistrivõistlustel ka koolisõidu „Suurele Auhinnale“. Koolisõit „Väikesele Auhinnale“ oli esmakordselt kavas 1956. aastal ning „Keskmisele Auhinnale“ võisteldi alates 1960. aastast.

Eesti ratsaspordi probleemseks kohaks on alati olnud nõrk hobukoosseis ja hobuste puudus ning keegi J. Ojari on väitnud, et koolisõiduks on vaja noori terveid hobuseid, ENSVs aga oli hobuste vähesuse tõttu enne võistlusi kõigil suurest ülekoormusest tingitud jalavigastused (Kollom 206). Samuti oli NSVL vanemtreeneri arvates Tallinna Maneež liiga väike koolisõidu õigete allüüride väljatöötamiseks (Kollom 222). See, et ENSV koolisõiduvõistlustel käisid võitjatena pidevalt läbi ühed ja samad nimed, andis tunnistust järjepidevast tööst, aga väljaspool Eestit jäid tipud hoolimata

eeskujulikust ratsastusest saavutamata justnimelt seetõttu, et hobustel ei olnud koolisõiduvõistlustel lisapunktide väljameelitamiseks vajalikku loomupärast elegantset välimust (Kollom 216).

Tänapäeva Eesti on alles teel suurde ratsaspordimaailma, ent koolisõit näitab üha kiiremat arengut. FEI on jaganud maailma kümnesse regionaalsesse alagruppi, kus Eesti kuulub ühte gruppi Tšehhi, Slovakkia, Läti ja Leeduga, ning nendes gruppides peetavatel *Challenge*-võistlustel, mis on tippklassi võistlusteks ettevalmistavad, on Eesti koolisõitjad esinenud vägagi edukalt (Horsemarket). Eestis puudub koolisõidutradsioon, sest alaga tegelejaid napib, kuid olukorra paranemisest kõneleb kasvõi olümpiamängude kvalifikatsioonivõistluste korraldamine Eestis (Horsemarket).

1.4. Hobustest rääkimise keel

Enamik suuri hobukultuure on silma paistnud mitmekülgse sõnavaraga kõige hobustesse puutuva osas (Chamberlin 124). Erakordselt palju hobusõnu on olemas nii erinevates keeltes nagu hiina, kasahhi, islandi ja araabia. See erialakeel võib kultuuriti küll erineda, kuid moodustab lõppkokkuvõttes siiski kogu maailma hobuseinimesi ühendava ühisosa.

Erinevates Eestis kättesaadavates ratsasporiraamatutes ei ole hobuterminoloogia kujunemise kohta just palju informatsiooni, kuid arvata võib, et suur osa tänapäeval käibel olevatest koolisõiduterminitest pärinevad 17.-18. sajandi Prantsusmaalt ja Saksamaalt, kust need on levinud riikidesse, kus vastava koolkonna ratsakunsti praktiseeriti. Just erinevad abivahendid ja ratsavarustuse detailid on sageli nime saanud neid esmakordselt kasutusele võtnud meistri järgi ning näiteks traavi ajal sadulast

tõusmine ehk „kergendamine“ (inglise keeles *posting*) meenutab meile inglise postipoisse, kes selle meetodi 18. sajandil kasutusele võtsid (Chamberlin).

Koolisõiduterminid, eriti need, mis märgivad mingit abstraktsemat olekut või eesmärki, on sageli väga raskesti tõlgitavad teistesse keeltesse, kuna alati ei ole võimalik säilitada originaalkeele terminis peituvat paljutähenduslikkust. Nii on näiteks koolisõidu väljaõppeskaala kuuest astmest ainult kahel adekvaatne tõlge saksa keelest inglise keelde (Kidd, 53). Samas kasutatakse paljudel juhtudel näiteks prantsusekeelse terminiga paralleelselt ka omakeelset lihtsamat sõna, mis muidugi kannab endas tunduvalt vähem kunstipärasust ja teenib lihtsalt kirjeldavat eesmärki. Näiteks võib siinkohal tuua Prantsuse koolisõidutermini *changement*, mis tähistab seda, kui hobune „reageerib galopi ajal ratsaniku juhtimisvõtetele, mis sunnivad galopi juhtivat jalga vahetama lennufaasis“ (Hermsen 157). Sama harjutuse kohta kasutatav ingliskeelne *flying change of leg* ei kõla pooltki nii suursuguselt, tähistades lihtsalt hobuse juhtiva jala vahetust galopi lennufaasis.

Eesti koolisõiduterminid on saanud mõjutusi Saksamaalt ning Wilhelm Müseleri „Ratsasport“ – esimene kaasaegsem ratsaspordiõpik, mis maailmas toona väga autoriteetne oli – tõlgiti 1973. aastal eesti keelde just saksa keelest (Kollom 255). Kuna Inglismaal oli koolisõit Newcastle'i hertsogi paarisajanditaguste hobusepiinamise meetodite tõttu põlu all kuni 1950. aastateni, on inglise keelest eesti keelde tõlgitud alles viimastel kümnenditel ning asjatundmatute tõlgete puhul on sageli näha, et mõne liikumise või asendi otsetõlge võib olla üpriski erinev terminist, mis meil käibel on ja mis tõenäoliselt pigem saksa keelest üle on võetud. Paljud sõnad, eriti mis kirjeldavad varustust (mis on ju vanem kui koolisõit ise), on üle võetud ka inglise keelest ning nõukogude aja kombe kohaselt anti neile inglise hääldust matkiv kirja pilt, mille

puhul ei pruukinud esmapilgul arugi saada, mis mõistega tegemist on. Tänapäeval on keelenormid viinud meid nimede originaalkujude säilitamise suunas ja polegi mõtet mõelda välja meelevaldset eestikeelset sõna näiteks kõiksuguste valjatüüpide kohta, millest enamikke Eestis ei kasutatagi.

Eesti ratsutamisterminoloogias valitseb üsna suur segadus. Lisaks sellele, et asju nimetatakse erinevate nimedega, on ka päris mõistatuslikke sõnu, näiteks prantsusekeelne kõrgema kooli termin *piaffe* [loe: piaff], mis nõukogudeaegses kirjanduses üles märgitud kui „piaff“, on viimase aja tõlgetes inglise keelest soetanud omapärase kuju „piafee“ ja isegi „piaffee“. Asjatundjaga konsulteerides selgus aga, et hoolimata prantsuse originaalhääldusele sarnasemast „piafist“ on ratsutamisingkondades kasutusel pigem „piafee“, mis on eredaks näiteks selle kohta, et pelgalt keelealaste teadmistega ratsutamistekste edukalt tõlkida ei saa.

Kuna mõned uuemad eesti keelde tõlgitud ratsutamisraamatud on kirjastuse kiirustamise ja tõlkija asjatundmatuse tõttu osutunud peaaegu täiesti kasututeks, on äärmiselt oluline pöörata rõhku ratsutamisterminoloogia ühtlustamisele Eestis ning selle kompaktsel kujul esitamisele koos seletustega, et ka hobuvõhikutest tõlkijad võiksid kindlama tundega ja paremini vahendada asjalikke ja kasulikke teoseid.

2. Sõnastiku koostamise põhimõtted

2.1. Sõnastiku sihtgrupp, valikuprintsiibid ja allikad

Allolev koolisõidu sõnastik on küll koostatud eesti-inglise suunal, kuid ingliskeelsete terminite indeks võimaldab seda kasutada ka vastupidi. Sõnastik on mõeldud eestikeelsele kasutajale eelkõige selleks, et leida kiiresti ingliskeelseid vasteid terminitele, mida üheski tavasõnastikus ei leidu ning mille tuvastamiseks peaks muidu pikalt aega kulutama kas siis muukeelsete raamatute või interneti lehitsemisele. Sihtgruppi võiksid kuuluda ka Eesti koolisõitjad, kes üha rohkem osalevad välisvõistlustel ning treenivad välistreenerite käe all. Samas on sõnastikust abi ka inglise keelest tõlkijale, kuna praktika näitab, et asjatundmatult tõlgitud koolisõiduraamat võib kasulike juhtnööride andmise asemel olla üpris segadusseajav ja eksitavgi.

Sõnastik sisaldab ainult koolisõitu puudutavat, mis tähendab seda, et hobuse kehaosadest, varustusest ja liikumisest on ära märgitud vaid see osa, mis otseselt koolisõidu puhul asjakohane on. Samuti piirdub käesolev sõnastik meile lähedase euroopaliku traditsiooni komponentidega ning veelgi enam, sisaldab eelkõige Eestis kasutatavaid ja tuntud mõisteid. Teistele, pikema koolisõidutradsiooniga riikidele omaste elementide kirjeldamine ei tundunud käesolevas sõnastikus asjakohane, kuna täpse tõlke puudumise tõttu oleks neile võimalik anda ainult leksikonilaadne seletus ning siis oleks keeruline tõmmata piiri kõikide kaugemaleulatuvate eripärade kaasamisel või väljajätmisel. Segaduse vältimiseks piirdub sõnastik seetõttu kõige põhilisemaga, mis on ühine kõikidele koolisõidutradsioonidele.

Terminoloogia kogumisel osutus kõige tähtsamaks allikaks hetkel ainus inglise keelest eesti keelde tõlgitud praktiline koolisõiduteemaline raamat, inglise koolisõitja ja

autori Jane Kidd'i „Ratsastuse alused“, mille on tõlkinud ise hobustega lähedalt seotud Kaja Traagel, kes on tõlkimisel konsulteerinud Eesti ühe tippkoolisõitja Marleen Vassiliga. See oli ainuke teos, mille puhul oli võimalik kätte saada nii originaal kui ka tõlge. Inglisekeelsed ratsutamisraamatud on Eestis üldse väga raskesti kättesaadavad ning ka olemasolevad tõlked on enamasti üldise sisuga raamatutest, mis puudutavad koolisõitu ainult väga põgusalt, kui üldse. Kõik need teosed on käesoleva töö valmimisel muidugi läbi töötatud ning lisaks on kasutatud internetis leiduvaid inglise-inglise ratsutamisterminoloogia kogumikke ning töö autori enda ratsutamisalaseid kogemusi.

Sõnastiku kasutamine ei pruugi hobuvõhikule just väga lihtne olla, kuna paljude terminite seletustes esineb teisi sõnastikus sisalduvaid termineid, mis on muidugi ka vastavalt märgendatud ning mida peab soovitud terminist aru saamiseks omakorda järele vaatama. See on kahjuks paratamatu, kuna iga definitsiooni maksimaalne lahtikirjutamine võtaks lihtsalt liiga palju ruumi. Vältimaks seda, et mingi põhitermini (nt „traav“) seletus kujuneb väga pikaks jadaks, kirjeldades ka selle kõiki alaliike, on põhitermini juures ainult üldine definitsioon ning viited selle alaliikidele (nt „kergendatud traav“, „töötraav“ jne) või sellega seotud terminitele.

2.2. Sõnastiku koostamisel tekkinud raskused

Esimeseks selgemaks probleemiks osutus juba eelpoolmainitud segadus, mis valitseb ratsutamisterminoloogias Eestis. Erinevates ratsutamiskoolides kasutatakse üldiselt ühesugust terminoloogiat, aga mis puutub erinevatesse tõlgitud raamatutesse, siis nendest võib leida küllaltki erinevaid termineid ühe ja sama asja kohta, mis võib olla tingitud tõlkija teadmatusest või lihtsalt allika vanaaegsusest. Näiteks sõna „lungeing“ kohta, mis

tegelikult tähendab „kordetamist“, on erinevates allikates vasteks pakutud ka „jooksutamise“ (asjatundmatu) ning „kõietreening“ (vananenud).

Teiseks probleemiks ongi kättesaadavate allikate sageli kõrge vanus, mistõttu ei või nendes sisalduvatele andmetele enam loota, kuna kolmekümne aastaga on ratsaspordis palju muutunud, sealhulgas ka FEI võistluskoolisõidu eeskirjad, mistõttu on vähe mõtet märkida mõne sõnastikus esineva varustuse osa kohta, et see on koolisõidus nõutav või keelatud, kuna sellised asjad võivad muutuda, mis omakorda vähendaks sõnastiku ajatut väärtust.

Paratamatuid probleeme tekitavad ka keeltevahelised mõistelised kasutamiserinevused. Konkreetsemalt võib näiteks tuua sõnapaari „kenter“ ja „galopp“. Kenteriks nimetatakse kõige aeglasemat galoppi, aga eestikeelses terminoloogias räägitakse koolisõidu puhul ikka ainult galopist. Inglise keeles on olemas sõnad „canter“ ja „gallop“, mis põhimõtteliselt vastavad nende eestikeelsetele vastetele, ainult et inglisekeelses terminoloogias kasutatakse koolisõidus galopist rääkides sõna „canter“, sest selles kontekstis viitab sõna „gallop“ ülikiirele galopeerimisele, millel koolisõiduga vähimatki pistmist pole. Niisiis on eestikeelne „galopp“ üldkeeles ingliskeelne „gallop“, kuid koolisõidus hoopis „canter“.

Segadust tekitab ka teadmatus eriti internetisõnastikes (The Ultimate Horse Dictionary, Wikipedia) sisalduvate terminite kasutusleviku kohta, kuna enamik neist on Ameerika traditsioonidel põhinevad ning seetõttu pole alati selge, kas ja kuidas need haakuvad euroopalike traditsioonidega. Mitmete koolisõidutarvikute kohta on näiteks olemas eraldi sõna Ameerika ja Briti inglise keeles, mis tõstatab küsimuse, kas neil peale keelelise erinevuse ka sisulisi erinevusi on. Näiteks "päitsed" on ameeriklastel "halter" ja

brittidel "headcollar", valjaste "kurgualune rihm" on ameeriklastel "throat latch" ja brittidel "throatlash". Samas aga tähistab sõna „pace“ brittidel „allüüri“ üldiselt, ameeriklastel aga hoopis „küliskäiku“, kes kasutavad „allüüri“ jaoks sõna „gait“, mis brittidel tähendab lihtsalt „käiku“ või "liikumist". Segadus tundub olevat üpris suur.

Kõige suuremaks probleemiks osutus erisuste avastamine originaalallikates, kus ühe ja sama väga konkreetse ja üheselt mõistetava koolisõiduelemendi kohta oli erinevates allikates seletamatutel põhjustel antud täiesti erinevad seletused. Näiteks võib tuua kõrgema kooli elemendi „krupaadi“, mis 1975. aastal USAs ilmunud hobuentsüklopeedias on lahti seletatud kui „üksik hüpe tagajalgadel“ (selliselt, et keha asend on pigem vertikaalne kui horisontaalne), internetiatlases Wikipedia aga kui "hüpe üles horisontaalse kehaga". See muudab allika usaldusväärset koheselt küsitavaks, millest on väga kahju, kui juhtub, et tegemist on muidu põhjaliku ja kasulikuna tunduva allikaga.

Töö muutis keerulisemaks ka asjaolu, et puudus ligipääs teiste eesti keelde tõlgitud teoste originaalidele, et kontrollida vähemalt originaaltermini vastavust, mistõttu oligi enamasti vaja abi otsida just internetist.

Sõnaartikkel on koostatud järgmise põhimõtte alusel:

eestikeelne termin

inglisekeelne vaste

Eestikeelne sõnaseletus koos **viidetega** teistele sõnastikus sisalduvatele **terminitele**.

3. Eesti-inglise koolisõidu sõnastik

algaja hobune	novice horse	Hobune, kelle ratsastustee on alles alguses.
allumine	submission	Hobuse selline olek, kus ta annab meelsasti järele, sooritab harjutusi kergelt, nii et tema jõud on kontrollitav, ning ta pole jäik ega tõrges.
allüürid	paces	Hobuse liikumisviisid, sünnipäraseid võimesid, mida ratsastusega peaks nii säilitama kui ka edasi arendama. Vt samm, traav, galopp, küliskäik, kõrge allüür, madal allüür .
avatud ratse	open rein	Ratse , mida hoitakse hobuse kaelast eemal, et panna hobust pöörama eemalhoitava ratsme suunas.
ballotaad	ballotade	Ratsutamise kõrgema kooli harjutus, mille puhul hobune hüppab üles horisontaalse kehaga, esi- ja tagajalad kõveras.
eksterjäär	exterior	Hobuse välimus.
enesekandevõime	self-carriage	Hobuse hea kehahoid, mille puhul hobune on tasakaalus, ümardunud , ei nõjatu ratsmete le ega kangesta enda asendis hoidmiseks lihaseid.
enesekandevõime kaotamine	losing self-carriage	
esijalad	forelegs	
esijalgadele langema	fall on the forehand	
esijalgadel olema	be on the forehand	Kehahoiuviga, mille puhul hobune kannab raskust põhiliselt esijalgadega, tema tagajalad kannavad liiga kaugel taga ning mitte kere all.
esiots	forehand	Hobuse keha osa, mis jääb ratsanikust ettepoole - pea, kael, piht, õlad, turi ja esijalad.
FEI		Vt Rahvusvaheline Ratsaspordi Föderatsioon.

galopile tõusma	step into the canter	Seisu pealt, sammust või traavist galopile üle minema.
galopipiruett	canter pirouette	Liikumine, mille korral hobune pöörab end korrapäraste galopihüpetega ümber sisemise tagajala.
galopp	canter	Hobuse kolmetaktiline allüür lennufaasiga , mille korral hobune liigub edasi hüpetega ning üks külgmine jalapaar liigub teisest kaugemale ette. Vt ka koondgalopp, kontragalopp, keskmine galopp, pikendatud galopp, töögalopp, parempoolne galopp, vasakpoolne galopp, paremast jalast galoppi sõitma, vasakust jalast galoppi sõitma, ristlev galopp.
hambutu vahe	bars	Suur vahe hobuse esi- ja purihammaste vahel, kuhu käivad suulised .
hannoveri kapsel	drop noseband	Teatud tüüpi kapsel , mis läheb madalalt ümber hobuse nina ja kinnitatakse eespool suulisi , et hobune ei saaks suud avada.
hobuserautaja	farrier	Rautaja või sepp, kelle ülesandeks on hobuse kapjade värkimine ja seejärel vajadusel rautamine.
hobuseriistad	tack	Vt varustus.
hobusetekk	rug	Spetsiaalne tekk, millega hobune kaetakse. Erinevatel eesmärkidel kasutatakse eri sorti tekke - soojendamiseks, mahajahutamiseks, kuivatamiseks jne.
hõivatus	engagement	Hobuse olek liikumisel, mille korral tema tagajalgad sirutuvad kaugele ette kere alla.
impulsi puudus	lack of impulsion	Edasiliikumissoovi puudus, mille korral hobune ei haara liikudes oma sammudega piisavalt maad.
impulss	impulsion	Koolisõiduhobuse väljaõppeskaala neljas aste. Täieliku kontrolli all oleva hobuse vaimne ja füüsiline suutlikkus edasi liikuda. Hobuse jõud, energia, mis muudab võimalikuks sujuva ja nõtkete edasiliikumise ning kas siis sammude venitamise või lühendamise ja kõrgendamise. Koolisõidus üliolulise tähtsusega.
inglise tüüpi kapsel	cavesson	Kõige tavalisemat tüüpi kapsel , mis ümbritseb hobuse nina tagapool suulisi.

istak	position	Ratsaniku istumisviis sadulas. Koolisõiduistak on otsene ja püstine, käed hoituna rahulikult, istmik pehmelt sadulas ja sääred hobuse külgede lähedal.
istmik juhtimisvahendina	seat aid	Ratsaniku istmik peab olema hobuse seljaga elastses kontaktis, et edastada istmiku ja seljalihaste pidurdavaid ning edasiajavai juhtimisvõtteid. Selle kontakti saavutamiseks peab hobuse selg olema pehme ja õõtsuv.
istmikuluud	seat bones	
jalakaitsmed	brushing boots	Nahast või vildist kaitsmed, mis kinnituvad takjapaela või pannelde abil ümber hobuse sõrgatsipiirkonna, et kaitsta jalgu kõrvaloleva kabjaga riivamise eest.
jalasidemed	bandages	Pikad elastsed sidemed, mis keritakse ümber hobuse kämbla (esijalgadel) ja pöia (tagajalgadel) ning mida kasutatakse kõõluste toetamiseks ja jalgade kaitsmiseks. Ei tohi olla seotud liiga kõvasti ega liiga lõdvalt.
jalavahetus lennufaasis	flying change of leg	Juhtiva esi- ja tagajala vahetus galopi lennufaasi ajal. Kasutatakse ka Prantsuse koolisõiduterminiti <i>changement</i> .
jalavahetus sammu kaudu	simple change of leg	Juhtiva jala vahetus nii, et galopilt minnakse üle sammule ja siis sammult galopile teise juhtiva jalaga.
jalavahetus õhus		Vt jalavahetus lennufaasis.
jalavahetused iga sammu tagant	one-tempi changes	Koolisõidu edasijõudnute programmi element, kus galopil vahetatakse juhtivat jalga õhus iga sammu tagant.
jalused	stirrups	Kaks metallist aasa, mis on jaluserihmadega kinnitatud sadula külge, et ratsanik saaks neisse oma jalad toetada. Enamik tehtud roostevabast terasest ja neisse saab sobitada kummist tallad, et jalg kindlamini jaluses püsiks.
jaluserihm	stirrup leather	Rihm, mis kinnitab jaluse sadula külge.
juhtimisvõtted	aids	Juhtimisvahendite kombinatsioonid, millega pannakse hobune mingit liikumist või harjutust tegema. Loomulikeks vahenditeks on näiteks sääred, käed ja

hää, kunstlikeks näiteks kannused, piitsad ja ratsmed.

juhtiv jalg	leading leg	Hobuse esijalg, mis liigub galopi ajal teisest esijalast kaugemale ette.
jälgedest üle astuma	overtrack	Tagumiste jalgadega esijalgade kabjajälgedest üle astuma.
jäljekujundid	figures	Erinevad kujundid, mida hobuse painduvuse harjutamiseks sõidetakse, nt kaheksa, serpentiin , volt , jne.
järeleandlikkus	suppleness	Koolisõiduhobuse väljaõppeskaala teine aste. Hobuse vastupanu puudumine, mis väljendub läbi selja õõtsumises , käe otsimises, sirutamises ette ja alla, kui ratsanik lubab hobusel ratsmeid kätest välja mäluda .
kaarsõit	turn	Liikumine mööda kaarekujulist trajektoori, mis võib moodustada täisringi, poolringi või veerandiku ringist. Kaarsõidul vaatab hobune liikumise suunas ning painutab pead ja kogu keha, et järgida kaare liini, millel ratsutatakse. Hobuse tagajalad peavad järgima esijalgade tehtud teed. Vt ka ring , serpentiin , volt .
kabi	hoof, foot	Hobuse kolmas varvas, kõik teised varbad on taandarenenud. Kabi, mis on loodud kiireks jooksmiseks kõval pinnasel, koosneb välimisest sarvkabjast ja sisemisest nahkkabjast, neid ühendab omavahel kitsas näsadega ruum.
kabjakaitsmed	over-reach boots	Spetsiaalsed kellukakujulised kummist "kalossid" ümber esijalgade kapjade, mida kasutatakse ratsastustreeningul kabjapiirde kaitsmiseks tagumiste kapjade löökide ehk rabamise eest.
kabjakonks	hoof pick	Eriline konks, millega eemaldatakse pori ja kivid kabja alt.
kadents	cadence	Koolisõidus nõutav ilmekas rütm ja üldine harmoonia, mida väljendab hobuse korrapärane, impulsirikas ja tasakaalustatud liikumine.
kadentsi puudus	lack of cadence	Olukord, kus hobune on liikudes tasakaalust väljas, üle ratsme , ratsme taga , kõikuva peaga, vildaka peaga, vale paindega , impulsi puudusega või ei tööta läbi

selja.

kadrill	quadrille	Koolisõiduvõistlus, kus 4 ratsanikku esitavad koos sünkroonseid liigutusi, tavaliselt muusika saatel.
kaheksakujuline figuur	figure of eight	Liikumisharjutus, kaarsõidu variant, mis koosneb kahest võrdse suurusega voldist või ringist , mis ühinevad kaheksa keskel.
kangsuulised	curb bit	Teatud tüüpi suulised , mis koosnevad liigendita kõverdatud suosast , selle külge liikumatult kinnitatud metallpulkadest (peeltest) ja nende lühemaid otsi ühendavast lõuatsiketist, mis avaldab survet hobuse kuklale või lõuatsile . Valjaste põserihmad kinnituvad peelte lühematele otstele, ratsmed või ohjad pikematele otstele.
kannused	spurs	Säärte toimele täpsuse lisamiseks kasutatavad metallist abivahendid, mis kinnitatakse ümber ratsasaabaste kandade.
kapriool	capriole	Kõrgema kooli raskemaid elemente, mille puhul hobune hüppab õhku ning kui keha on horisontaalasendis, lööb tagajalad sirgu ja maandub seejärel täpselt endisesse kohta tagasi.
kapsel	noseband	Valjaste osa, mis käib ümber hobuse nina, takistades hobusel oma suud avada, et vältida suulisi . Vt ka hannoveri kapsel , inglise tüüpi kapsel .
kaska	helmet	Ratsutamiskiiver. Vt ka turvakaska .
kavaletid	poles, cavaletti	Maaslebavad latid või madalad, 20-40 cm kõrgused takistused X-kujuliste tugelega otstes, mida kasutatakse hobuse liigete paindlikkuse tõstmiseks ja tähelepanu suurendamiseks.
kehaehitus	conformation	Hobuse kehakuju või füüsilised omadused; tema kuju ning kehaosade paiknemine.
kenter	canter	Kõige aeglasem ja lühem galopp, mille puhul liikuva hobuse esi- ja tagajalad on pigem keha all (nagu kokku surutud lõõtspill) kui välja sirutatud. Tuletatud "Canterbury galopist", kergest küliskäigust , millega keskaegsed palverändurid olivat katedraallinna ratsutanud. Koolisõidus kasutataksegi seda terminit

kõikide galopiviiside kirjeldamiseks.

kerge hobune	light horse	Soojaverelised ja kuumaverelised hobused, kelle kehaehitus ja liikumisviis muudavad nad sobilikeks ratsahobustena, vastandina külmaverelistele veohobustele, keda nimetatakse rasketeks hobusteks.
kergendama	rise the trot	Vt kergendatud traav.
kergendatud traav	rising trot, posting trot	Ratsanik tõstab oma keha sadulast igal teisel sammul, toetudes jalustele ja põlvedele. Maneežis või väljakul sõites toimub tõusmine hetkel, mil hobune tõstab edasi sisemise tagajala ja välimise esijala, võimaldamaks hobusel kurvis paremini tasakaalu hoida. Maastikul sõites ei ole vahet, kumma diagonaalse jalapaari tõusmisel sadulast tõusta.
kergus	lightness	Koolisõidutermin, mis viitab sellele, et hobune on tasakaalus, koondatud ning kannab ennast (vt enesekandevõime).
Keskmine Auhind I	Intermédiaire I	Koolisõiduprogramm, mis jääb Väikese Auhinna ja Keskmise Auhinna II vahele. Selles on nõutud üleminekud igal teisel sammul ja piruett kergel galopil.
Keskmine Auhind II	Intermédiaire II	Koolisõiduprogramm, mis jääb Keskmise Auhinna II ja Suure Auhinna vahele. Nõutavad elemendid on kerges galopis üleminekud igal teisel sammul ja piiratud sammude arvuga piafeed .
keskmine galopp	medium canter	Töögalopist suurema hõivatuse , kõrgema kehahoiu ja pikemate sammudega galopp. Keskmine galopp jääb töögalopi ja pikendatud galopi vahele.
keskmine samm	medium walk	Mõõdukalt pikenenud sammud , nii et hobune astub tagajalgadega pisut üle esijalgade jälgedele. Avar ja hoogne samm.
keskmine traav	medium trot	Mõõdukalt pikenenud sammud , hobuse pea ja kael on veidi madalamal kui töö- või koondtraavil . Tagajalgade tugev äratõuge ja raskuskeskme nihkumine tahapoole, mistõttu esijalad vabanevad ulatuslikuks haardeks.

kitkuma (saba, lakka)	pull (the tail, mane)	Eemaldama lakast ja sabast üksikuid pikemaid karvu väljatõmbamise teel, et mulje oleks ühtlane.
kolmevõistlus	eventing	Ratsaspordiala, mis koosneb kolmest võistlusalast: koolisõiduprogramm, maastikusõit ja takistussõit väljakul. Vt ka lühike kolmevõistlus, pikk kolmevõistlus .
kontakt	contact	Ühendus ratsaniku käte ja hobuse suu vahel ratsmete kaudu.
kontragalopp	counter canter	Galopeerimine ringil või kaarsõidul nii, et juhtivaks jalaks on välimine esijalg. Loomulikul galopil on juhtivaks jalaks sisemine jalg.
koolisõidupiits	dressage whip	Pikk ratsapiits , mida kasutatakse säärttega antavate juhtimisvõtete tugevdamiseks.
koolisõiduväljak	arena	Vt võistlusväljak.
koolisõit	dressage	Ratsaspordiala, millega ratsanik näitab hobuse juhtimise ja tema üle valitsemise täiuslikkust, hobuse liikumise korrapärasust loomupärastes allüürides (samm, traav, galopp) ning temale õpetatud harjutuste ja spetsiaalse liikumisviisi täpsust. Toimub maneežis või tasasel väljakul .
koondamine	collection	Koolisõiduhobuse väljaõppeskaala kuues ja kõrgeim aste. FEI määratluse kohaselt on see hobuse tasakaalustatus, tagakeha hõivatus , hobuse kergeus . Hobuse allüüri lühendamine, kasutades selleks kerget ratsmekontakti ning mõõdukat survet säärttega, mis sunnib hobust painutama oma kaela, lõdvestama oma lõuga/suud ning oma tagajalgu kere alla tooma.
koondgalopp	collected canter	Lühendatud sammudega galopp, kus hobune astub tagajalgadega rohkem kere alla, mistõttu väheneb esiotsale langev raskus. Hobune on pikisuunas otsekui kokku surutud, ta hoiab keret ja kaela rohkem püsti, samm on lühike ja kõrge, jalad liigestest tugevasti paindunud, hüpped koondunud.
koondsamm	collected walk	Lühendatud samm, mille puhul tagajalgu painutatakse liigestest rohkem kui keskmisel sammul ning nende jäljed ei ulatu esijalgade jälgedeni. Hobuse kael on tõstetud, rohkem paindunud ja pea on peaaegu

vertikaalne.

koondtraav	collected trot	Hobuse sammud on lühemad, kõrgemad ja suurema hõivatusega kui teistel traaviliikidel, tagajalad on aktiivselt painutatud.
korde	lunge line	Pikk nööri või rihi, mille üks ots kinnitatakse hobuse suuliste välimise rõnga või kordetuskapsli keskmise rõnga külge ning mille teise otsa võtab enda kätte inimene, kes hobust nööri mööda ringi juhatades teda trenib. Vt ka topeltkorde .
kordel olema	be on the lunge	
korderatse	lunge line	Vt korde.
kordetaja	lunger	
kordetamine	lungeing	Hobuse jooksutamine ja harjutamine korde abil. Ratsastaja või treener seisab ringi keskel paigal ja ajab hobust pika piitsaga mööda ringi edasi. Kordetamisel asendab piits säärtega antavaid juhtimisvõtteid ja korde valmistab hobust ette ratsmetega antavate juhtimisvõtete jaoks, mida ratsanik hiljem kasutama hakkab.
kordetuskapsel	longeing cavesson	Teatud tüüpi kapsel , mille küljes on kolm rõngast korde ja külgratsmete kinnitamiseks.
kordetuspiits	lungeing whip, chambrière	Pikk piits, mis koosneb jäigast varrest ja painduvast osast ning peaks olema nii pikk, et see ulatuks hobuseni, ilma et kordetaja peaks hobuse poole astuma.
kordetussedelgas	roller	Kahe väikese padjandiga vöö, mis tõmmatakse kordetamisel ümber hobuse keha esijalgade taga. Selle mõlemal küljel on rõngad, mille külge kinnitatakse külgratsmed .
krihvid	studs	Teravikud, mis keeratakse hobuseraudadesse, kui koolisõiduvõistlus toimub muruväljakul.
krupaad	croupade	Kõrgema kooli harjutus, mille korral hobune teeb tagajalgadel esijalgu maha panemata hüppe edasi. Mitu sellist hüppest järjest on kurbett .

kukal	poll	Hobuse pea kõrgeim osa.
kuklaasetus	flexion at the poll	Kerge kuklapaine paremale või vasakule, et hobuse pea vaataks liikumise suunas või vajadusel hoopis vastupidises suunas.
kuklatagune rihm	headpiece	Valjaste või päitsete osa, mis käib hobuse kõrvade taha ja kummalegi poole pead.
kurbett	courbette	Kõrgema kooli harjutus, mille korral hobune sooritab kõverdatud tagajalgadel mitu hüpet edasi, esioots õhus. Vt ka krupaad .
kurgualune rihm	throatlash	Valjaste osa, kuklataguse rihmaga ühendatud rihm, mis kulgeb lõdvalt hobuse kurgu alt läbi.
kuumavereline hobune	hot-blooded horse	Kerge hobune , kes on pärinud veidi oma idapoolsete (Araabia) eellaste verd. Kasutatakse ratsaspordis.
kõrge allüür	high pace	Allüür , mille korral hobuse kabi tõuseb kõrval oleva jala sõrgatsiliigesest kõrgemale.
kõrgem kool	<i>haute école</i>	Ratsutamise kõrgem kool vastab klassikalisele ratsutamiskunstile ja möödunud aegade meistrite õpetustele. Selle kõrgpunktiks on hobuste õhkuhüpped ning tänapäeval praktiseeritakse seda ainult Hispaania Ratsakoolis, mis asub Viinis. Kõrgema kooli keerukamatest harjutustest kasutatakse kaasaegses koolisõidus ainult piafeed ja passaaži .
kõrgem kool maa peal	airs on the ground	Kõrgema kooli harjutused, mille puhul hobune ei hüppa õhku. Vt piafee , passaž . Levaadi peetakse üleminekuharjutuseks maa peal ja õhus teostatavate harjutuste vahel, aga seda on liigitatud ka nii ühe kui teise hulka kuuluvaks.
kõrgem kool õhus	airs above the ground	Kõrgema kooli harjutused, kus hobune tõstab kas ainult esijalad või esi- ja tagajalad mõlemad maast üles. Vt levaad , pesaad , kapriool , krupaad , ballotaad .
kõva suu	hard mouth	Hobuse suu muutumine liiga karmi ja/või oskamatu ratsmekäsitluse tagajärjel jäigaks ja tundetuks ning mittereageerivaks. Tegelikult peaks hobuse suu olema pehme ja tundlik.
käekõrval	in hand	Hobuse kontrollimine maast, mitte temaga ratsutades.

käik	gait	Hobuse mis tahes edasiliikumine, näiteks samm või galopp .
kämmal	fore cannon	Hobuse esijala osa, mis jääb randme ja sõrgatsiliigese vahele.
külgliikumised	lateral movements	Külg ees liikumised. Külgsuunalisel tööl liigub hobune samaaegselt nii külgsuunas kui ka edasi, kusjuures liikuda võib kahes, kolmes (õlad sees) või neljas (traavers) jäljes. Vt sääre eest astumine , õlad ees liikumine , õlad sees liikumine , traavers , renvers , küljendamine .
külgratsmed	side reins	Lühikesed reguleeritavad rihmad, mis kinnitatakse ühest otsast suuliste ja teisest otsast kordetussedelga külge, et hobuse pead kordetamise ajal õiges asendis hoida.
küliskäik	amble	Kahetaktiline allüür, mille korral viib hobune korraga edasi ühepoolsed jalad. Ühepoolsete jalgade tõukele järgneb lennufaas. Küliskäik on põtrade, kaamelite ja laamade normaalne allüür, hobused liiguvad nii harva.
küljendamine	half pass	Traaversi teisend, külgsuunaline liikumine, mida sooritatakse diagonaalil. Hobuse esijalad liiguvad tagajalgadest veidi eespool.
külmavereline hobune	cold-blooded horse	Üldnimetus sellist tõugu hobustele, kes pärinevad tugeva kehaehitusega hobustest, kes elasid Kesk-Euroopa metsades. Suurem osa külmaverelistest hobustest on tugevad tööloomad, keda kasutatakse veohobustena.
küünarvars	forearm	Hobuse esijala ülemine osa, mis jääb randmest ülespoole.
lennufaas	moment of suspension	Faas hobuse liikumisel, mil hobune viskub edasi jalgadele toetumata. Esineb nii traavil kui galopil.
levaad	levade	Kõrgema kooli harjutus, mille korral hobune seisab kõverdatud tagajalgadel, esiots õhus ja esijalad vastu rinda volditud. Võrreldes pesaadiga ei tõuse esijalad nii kõrgele ning tagajalad on kandadest veelgi rohkem kõverdatud.

libisevad ratsmed	running reins, draw reins	Rihmad, mis tõmmatakse sadulavöö küljest läbi suuliste rõngaste tagasi ratsaniku kätte, võimaldades hobuse pead pöörata palju väiksemat jõudu rakendades.
liikumine kahes jäljes	two-track movement	Liikumisviis, mille puhul hobune ei liigu enam otse, vaid külgsuunas ning tagajalad ei liigu juhtivate esijalgadega samu jooni mööda.
liikumine neljas jäljes	four-track movement	Külgsuunaline liikumine, mille puhul võib eestpoolt vaadates näha hobuse kõiki nelja jalga. Vt traavers, renvers, küljendamine .
liikumine ühes jäljes	one-track movement	Liikumisviis, mille korral hobuse tagajalad astuvad mööda samu jooni kui nendele vastavad esijalad ja seda nii otseliinidel kui ka kaarsõitudel .
liikumisviis	way of going	Viis, kuidas hobune liigutab oma jalgu sammudes, traavides ja galopeerides, samuti viis, kuidas hobune säilitab liikudes tasakaalu.
liikuvate rõngastega suulised	bit with loose rings	Suulised , mille suuosa otstes on vabalt liikuvad rõngad, mille külge kinnituvad valjaste põserihmad ja ratsmed . Hobuse suunurga nahk võib suulise ja rõnga vahele pitsuda.
lipitsa hobune	Lippizaner	Viini Hispaania Ratsakoolis kasutatav hobusetõug, mis on eriti sobiv ratsutamise kõrgema kooli elementide sooritamiseks.
lõdvestamine	loosening up	Hobuse vabastamine tallis seismise jäikusest ning kohandamine uue keskkonnaga. Treeningu esimene osa, mille eesmärk on lubada hobusel oma lihased vabaks lasta, nii et need oleksid valmis eesootavaks põhitööks ning et hobune oleks piisavalt rahulik ratsaniku korraldustele allumiseks.
lõuats	chin	Hobuse pehme alalõuaosa suu all.
läbi selja töötama	work "through"	Hobune töötab läbi selja, kui tema tagakeha , selg, kukal ja suu on ühendatud, mistõttu tagakeha loodud energia kandub läbi keha edasi ratsaniku kätte.
läbi selja õõtsuma	swing	Liikuma nii, et hobune on seljast pehme ning õõtsub üles-alla, mistõttu ratsaniku istmikul on hea kontakt hobuse seljaga, erinevalt sellest, kui hobune on selja kangestanud ega õõtsu üles-alla, mistõttu hobuse selg

loobib ratsanikku õhku ning kontakt puudub.

lühike kolmevõistlus	One Day Event	Kergema raskusastmega kolmevõistlus , kus kolm ala tuleb ühel hobusel sooritada ühe päeva jooksul.
madal allüür	low pace	Allüür, mille korral kabi ei tõuse kõrval oleva jala sõrgatsiliigesest kõrgemale.
mahajahutamine	cooling off	Hobuse rahustamine ja lõdvestamine pärast treeningu põhitööd. Hobune peaks jätkama liikumist samasuguse rütmi ja hõivatusega , kuid sirutama vähehaaval oma keharaami ning võtma ratset ette ja alla.
maneež	manège	Suur ruum hobuste treenimiseks.
martingal	martingale	Abivahend hobuse pea hoidmiseks õiges asendis, mis kujutab endast rihma, mis kulgeb sadulavöö küljest esijalgade vahelt läbi ning hargneb siis kaheks haruks, mille otstes olevatest rõngastest ratsmed läbi jooksevad.
muruväljak	grass arena	
muusikaline vabakava	Music Freestyle (Kür)	Võistlusprogramm, milles võistlejad sooritavad kindlaksmääratud harjutusi endavalitud muusika ja järjekorra alusel.
noogutamine	nodding	Ratsanikku häiriv tegevus, mille käigus hobuse pea hakkab eelkõige galopi ajal üles-alla liikuma, kui hobune ei liigu hästi edasi.
oliivliigendiga suulised	olive bit	Teatud tüüpi suulised, mille suuosa otstes on liikuvate rõngaste asemel liikumatud rõngad, mis ei lase hobuse suunurkadel pitsuda suuliste suuosa ja rõngaste vahele.
otsesus	straightness	Koolisõiduhobuse väljaõppeskaala viies aste, mis kujutab endast liikumisviisi, mille puhul hobuse tagajalad astuvad nendele vastavate esijalgadega samu jooni mööda, nii et hobuse kogu keha on sirge ja jalad ei riiva üksteist ega kiigu ka väljapoole.
otsmikurihm	browband	Valjaste osa, mis ulatub üle hobuse otsmiku ning hoiab kuklatagust rihma tagasi libisemast.

otsmikututt	forelock	Laka kõige ülemine osa, mis langeb ettepoole.
paine	bend	Hobuse keha ja pea painuta ühele poole.
parempoolne galopp	right canter	Galopp suunaga paremale, mille puhul juhtivateks jalgadeks on parem esimene ja tagumine.
parempoolset galoppi sõitma	be on the right lead	
passaaž	passage	Eriliselt kõrge ja koondatud, hõljuv traav. Vt ka pikk passaaž, ümar passaaž .
pea kõigutamine	head unsteady	Ratsanikku häiriv tegevus, mille käigus hobuse pea liigub sõidu ajal küljelt küljele.
peahoid	headset	Viis, kuidas hobune hoiab oma pead ja kaela. Koolisõidus nõutakse, et peahoid oleks kõrge ja koondatud.
peatus	halt	Seismajäämine nii, et hobune seisab kehast sirgena, raskus on jaotunud kõigi nelja jala vahel võrdselt, esi- ja tagajalad on paralleelselt ning ka tagakeha on hõivatud.
pehme suu	light mouth	Hobuse suu, mis on tundlik ja juhtimisvõtetele vastuvõtlik ning millega on kerge kontakti saavutada.
pelhami suulised	pelham bit	Inglise tüüpi suulised , mille puhul on ühtedes suulistes kombineeritud trenselsuulised ja kangsuulised . Neid saab kasutada kahtede ratsmetega (ühed trenslite ja teised kangide jaoks) või ühtede ratsmetega.
pesaad	pesade	Kõrgema kooli harjutus, mille puhul kõverdatud tagajalgadel hobune tõstab oma esijalad üles selliselt, et tema keha moodustab maapinnaga 45-kraadise nurga. Vt ka levaad .
piafee	piaffe	Kõrgema kooli raskemaid harjutusi, elastne ja tantsisklev kõrgete kergete sammudega traav, mida sooritatakse kohapeal.
piilarid	pillars	Viini Hispaania Ratsakoolis kasutatavad kaks tugevat puuposti, mis on paigaldatud kindlalt väljaku keskele. Hobune kinnitatakse nende postide vahele, kus ta võib sooritada kindlaid kohapeal tehtavaid elemente nagu piafeed, levaadi või kapriooli .

pikendamine	lengthening	Sammu pikendamine ilma tempo kiirenemiseta.
pikendatud galopp	extended canter	Galopiliik, millel hobune näitab suuremat hõivatust , kõrgemat kehahoidu ja pikemaid samme kui keskmisel galopil samas kui galopi tempo jääb samaks.
pikendatud samm	extended walk	Sammuliik, millel hobuse pea ja kael on kontakti säilitades välja sirutatud, tagajalad astuvad tunduvalt üle esijalgade jälgede ning samm on nii pikk ja jõuline, kui kehaehitus ja temperament võimaldavad.
pikendatud traav	extended trot	Traaviliik, millel hobuse sammud ja keharaam on maksimaalse pikkusega.
pikk kolmevõistlus	Three Day Event	Raskema raskusastmega kolmevõistlus , kus kolm ala tuleb ühel hobusel sooritada kolmel järjestikusel päeval.
pikk passaaž	long passage	Hobune kõverdab oma esijalgu randmest , tõstes küünarvarre peaaegu horisontaalsesse asendisse, kuid enne mahapanekut sirutab need rohkem välja, võttes seega pikema ja rohkem maadhaarava sammu.
pikkade ratsmetega vaba samm	free walk on a long rein	Hobune peaks astuma pikki, sihikindlaid samme, astudes üle jälje, ning säilitades kerge kontakti, peaks hobusel olema täielik vabadus oma pead ja kaela ette-alla viia ning sirutada.
piruett	pirouette	360-kraadine pööre, külgliikumine, mille korral hobune teeb esijalgade ja välimise tagajalaga ringi ümber oma sisemise tagajala. Piruette tehakse sammus ja galopis. Vt ka galopipiruett .
poni	pony	Mis tahes hobune, kelle turjakõrgus on täiskasvanuna madalam kui 14,2 kämmalt ehk 1,47 meetrit.
poolpeatas	half halt	Võte, mille puhul ratsanik hoiab hobust tagasi nii istmiku, sääрте kui ka käte juhtimisvõtetega, mille eesmärgiks on suurendada hobuse tähelepanu enne, kui nõuda temalt mõne harjutuse sooritamist, ning ka hobuse hõivatuse , esiotsa kerguse ja tasakaalu suurendamine.

programm	test	Koolisõiduharjutuste seeria, mida kohtunikud võistlustel 10-palli süsteemis hindavad. Madalama taseme programmid koosnevad tosinast, kõrgema taseme programmid aga isegi enam kui kolmekümnest harjutusest, mis tuleb õiges järjekorras ja nõuetele vastavalt sooritada.
põserihmad	cheekpieces	Valjaste osad, mis kinnitatakse pea mõlemal küljel ülevalt kuklataguse rihma külge ja alt suuliste rõngaste külge ning mis hoiavad suulisi hobuse suus.
päitsed	headcollar	Hobuse talutamiseks ja kinnisidumiseks kasutatav lihtne rihmade kombinatsioon, mis käib ümber hobuse pea ning koosneb kuklarihmast, ninarihmast ja kurgualusest rihmast.
pöid	hind cannon	Hobuse tagajala osa, mis jääb kannaliigese ja sõrgatsiliigese vahele.
pööre esiotsal	turn on the forehand	Külgliikumine , kus hobune sooritab tagajalgadega ringi ümber paigaltammuvate esijalgade, olles kehast veidi liikumise suunas painutatud.
pööre tagaotsal	turn on the haunches	Külgliikumine , mille puhul hobuse esiots liigub ümber tagakeha .
püstisus	uprightness	Ratsaniku hoiak, mida väljendab selline istak, kus ratsaniku selgroog on välja sirutatud, istmikuluud puhkavad kergelt ja ühtlaselt sadulas, sääred sirutuvad allapoole ning lihased on lõdvestatud.
rabamine	over-reaching	Tagumise kabja kokkupuutumine esijala päka , sõrgatsi , sõrgatsiliigese või isegi kämbлага . Rabamise vastu kasutatakse kabjakaitsmeid ehk "kalosse".
Rahvusvaheline Ratsaspordi Föderatsioon	International Federation for Equestrian Sports, Fédération Équestre International (FEI)	Rahvusvaheline ratsaspordi juhtorgan, mis loodi 1921. aastal eesmärgiga juhtida ratsasporti ja arendada kõiki aspekte, mis on seotud hobuste võistlustega. Rahvusvahelistele võistlustele lubatakse ainult neid hobuseid, kellel on FEI pass.
ranne	knee	Hobuse esijala osa, mis jääb küünarvarre ja kämbla vahele.

ratsapiits	whip	Abivahend ratsaniku sääрте mõju tugevdamiseks. Hüppamiseks kasutatakse lühemat, ratsastuseks pikemat piitsa. Vt ka koolisõidupiits, stekk .
ratsastamine	dressage	Hobuse igakülgne ettevalmistamine tema kasutamiseks ratsasõidus; eesmärgiks on õpetada hobust alluma juhtimisvõtetele, arendada kuulekust ning füüsilisi ja psüühilisi võimeid.
ratsavarustus	tack	Vt varustus.
ratset järele andma	yield the rein	Ratsmekontakti pärast hetkelist surveavaldamist veidi lõdvendama, et julgustada hobust juhtimisvõttele alluma.
ratsme taga	behind the bit	Olukord, kus hobuse kael on ülepaindes, nii et tema nina hakkab lähenema rinnale, ning ratsanikul puudub kontakt hobuse suuga.
ratsmed	reins	Pikad peened nahkrihmad, mida kasutatakse hobuse juhtimiseks ja kontrollimiseks, kinnitades otstest suuliste rõngaste külge ning ulatudes ratsaniku kätte. Vt ka avatud ratse, üle ratsme, ratsme taga .
ratsmeid käest välja mäluma	champ the reins out of the hands	Ratsmeid mälumisliigutustega vähehaaval ratsaniku lõdvestatud sõrmede vahelt välja tõmbama, mis kestab hobuse kaela täieliku väljasirutumiseni, kusjuures hobune ei kaota kontakti suulistega ning ratsanik säilitab toetavad juhtimisvõtted sääртеga.
ratsmele nõjatuma	lean on the rein	Suulistega liiga tugevat kontakti hoidma, mis väljendub selles, et hobune toetub kogu keharaskusega ratsmele ning muudab korrektse juhtimise võimatuks; hobuse raskus langeb esiotsale.
ratsmes	on the bit	Hobuse pea asend, kus tema kaelalihased on lõdvestunud, kael on painutatud, hobune avaldab suulistega ratsmetele kergest survet ja on kergesti juhitud.
ratsmete etteandmine	stroking the horse's neck	Võte, mille korral ratsanik lükkab käed kaheks või kolmeks sammuks ette, et kontakt hobuse suuga täielikult loovutada.

ratsmete loovutamine ja uuestivõtmine	giving and re-taking the reins	Võtte, mille korral ratsanik lükkab käed liikumist katkestamata ette ja tagasi, nii et üheks lühikeseks hetkeks ratsmete kontakt loovutatakse, kusjuures hobune peab säilitama sama rütmi, mitte minema kiiremaks ega jääma aeglasemaks.
reied	haunches	Hobuse puusad ja tuharad.
renvers	renvers, haunches-out	Külgsuunaline liikumine, kus hobuse saba on väljaku pikema külje (seina) poole mitte rohkem kui 30-kraadise nurga all. Hobune on painutatud ümber ratsaniku välimise sääre. Samuti kui traaversi puhul, liigub hobune piki väljaku põhirada ja see harjutus jätab samuti neli kabjajälgede rida, kuid sel korral on hobuse pea asemel väljaku pikema külje poole hoopis tema saba.
riivlemine	brushing	Hobuse jalgade hooletu liikumine, mille korral hobune riivab kabja siseküljega kõrvalasuva jala sõrgatsiliigest ja võib seda vigastada.
ring	circle	Kaarsõidu element, mille puhul sõidetakse ringikujulisel trajektooriga, kusjuures ringi suurus on alati koolisõiduprogrammis määratletud (10 m, 20 m).
ristkapsel	flash noseband	Tavaline inglise tüüpi kapsel , mille külge on kinnitatud eraldi ninarihm, mis sulgub ümber hobuse suu ja alalõua eespool suulisi.
ristlev galopp	disunited canter	Ebakorrektne galopp, mille puhul hobuse esi- ja tagajalgade liikumine ei ole omavahel koordineeritud - esijalad galopeerivad suunaga vasakule, tagajalad suunaga paremale. Selline galopp on ratsanikule väga ebamugav.
rütm	rhythm	Koolisõiduhobuse väljaõppeskaala esimene ja madalaim aste, mis seisneb hobuse sammude korrapärasuses ning on allüüriti erinev - samm peab olema marssivalt neljataktiline, traav kahetaktiline ning galopp kolmetaktiline. Rütm ei tohi muutuda kiiremaks ega aeglasemaks.
rütmi kaotamine	loss of rhythm	Vt tasakaalu kaotamine.
sadul	saddle	

sadula esikaar	pommel	Sadula kõrgem eesmine osa.
sadula tagakaar	cantle	Sadula tagumine kõrgem osa.
sadulahõlmad	flaps	Sadula suured külgmised lapatsid, mis koolisõidusadula puhul on väga pikad ja sirged, et soodustada ratsaniku võimalikult sügavat istakut ja jalgade sirget asendit.
sadulavöö	girth	Lai rihm, mis kinnitub sadula külge mõlemalt poolt, kulgedes hobuse rinna alt küünarnukkide tagant, et hoida sadul paigal. Sadulavöö võib olla nahast, nööri, puuvillastest või sünteetilisest kangastest ning võib olla ühes tükis või koosneda ka kahest rihmast.
saksa trenselsuulised	German snaffle	Teatud tüüpi trenselsuulised , mille suuosad on üpris jämedad ja kerged ning keskelt liigendiga.
samm I	stride	Hobuse iga üksik aste. Vt ka venitatud sammud .
samm II	walk	Neljatahtiline allüür, mille puhul jalgade liikumise korrektne järgnevus on järgmine: esijalg, sellega diagonaalne tagajalg, teine esijalg ning seejärel sellega diagonaalne tagajalg. Vt ka koondsamm, keskmine samm, pikendatud samm, pikkade ratsmetega vaba samm .
selg	back	Vt läbi selja töötama, läbi selja õõtsuma .
serpentiin	serpentine	Kaarsõidu variant, mille trajektoor koosneb järjestikustest võrdse suurusega poolringidest.
soojavereline hobune	warm-blooded horse	Hobune, kelle esivanemate hulgas on nii külmaverelisi kui kuumaverelisi. Tänapäeval käsitletakse soojaverelistena aga väikest gruppi hobusetõuge, kes on alates 1950. aastatest domineerinud olümpiamängudel ja teistel rahvusvahelistel ratsavõistlustel: hannoveri, trakeeni, oldenburgi, holsteini, Rootsi soojaverelised ja Hollandi soojaverelised.
soojendus	riding-in	Hobuse ja ratsaniku ettevalmistamine võistluseks, kasutades kordetööd või kergelt lödvestavat tööd.
stekk	crop	Lühike ratsapiits, mille ühes otsas on aas, mis läheb ümber rastianiku käe ning teises otsas on nahast või

		kummist lapats või peen nõörike.
suulised	bit	Valjaste osa, mis koosneb hobuse suus olevast suuosast , mis jääb keele peale ning toetub kahelt poolt lõualuu hambutule vahele, ning suuosa otste külge kinnituvatest liikuvatest või liikumatutest rõngastest (vt oliivliigendiga suulised) või metallpulkadest, mis on suust väljas ja takistavad suuosa libisemist läbi suu. Suulised võivad olla metallist, kummist või muudest materjalidest ning koosneda ühest või mitmest tükist. Suulisi on väga palju erinevaid tüüpe, vt trenselsuulised ja kangsuulised . Suuliste rõngaste külge kinnitatakse põserihmad ja ratsmed . Vt ka pelhami suulised, topeltsuulised .
suulisi aktsepteerima	accept the bit	Lõualuud lõdvestama, suulisi mäluma ning ratsmega kerges kontaktis olema.
suulisi vältima	avoid the bit	Suud lahti hoidma või keelt suuliste suuosa peale panema, et vältida kontakti suulistega ja sellest johtuvalt ka ratsaniku kätega.
suunamuutus	change of direction	Sõidusuuna muutmine väljakul sõidult vasakule sõidule paremale või vastupidi.
suuosa	mouthpiece	Suuliste osa, mis paikneb hobuse suus keele peal ning toetub kahelt poolt lõualuu hambutule vahele ning mille kummaski otsas on rõngad.
Suur Auhind	Grand Prix	FEI määrustiku järgi koolisõidu kõrgeima taseme programm, mille nõutavad elemendid on siksakilised külgliikumised, üleminekud igal sammul, passaaž ja piafee .
sõrgats	pastern	Hobuse jala osa jala alaosa ja kapjade vahel, mis ühendab sõrgatsiliigest kabjaga.
sõrgatsiliiges	fetlock	Asetseb jala alaosas sõrgatsi kohal. Karv on seal tavaliselt pisut pikem.
sääre eest astumine	leg yielding	Harjutus, mille puhul nõuab ratsanik hobuselt sisemise säärega surudes külje poole astumist, mistõttu hobune justkui astub selle sääre eest ära. Hobusel on kerge kuklaasetus vastupidiselt sellele suunale, kuhu ta liigub, ning hobuse sisemised jalad peaksid mööduma välimistest jalgadest eestpoolt ning nendega ristuma.

säärte juhtimisvõtted	leg aid	Signaalid, mida ratsanik annab hobusele oma sääрте abil.
taandama	rein back	Ratsanik sunnib hobust tahapoole astuma.
taandamine	rein back	Tagasiastumine, mis on hobusele ebaloomulik allüür ning nõuab edasijavate ja pidurdavate mõjutamisvahendite kooskasutamist. Algul mõjutatakse hobust istmiku ja sääртеga edasi minema. Hetkel, mil tagajalg tõuseb asteks, pidurdatakse seda tõmbega samapoolsest ratsmest.
tagajalad	hind legs	
tagakeha	hindquarters	Hobuse laudjas, nimme, puusanukid, tuharad ja tagajalad. Kõik, mis jääb ratsanikust tahapoole.
tasakaal	balance	Ratsaniku raskuse ühtlane jaotumine hobuse seljal.
tasakaalu kaotamine	loss of balance	Hobune kaotab tasakaalu, kui muudab töö rütmi kiirust (tempot). Üritades seejärel tasakaalu taastada, hakkab ta harilikult muutma oma pea asendit, viies selle kas üles õhku või nõjatudes ratsaniku kätele.
topeltkorde	long rein	Hästi pikk nõör, mis on kahelt poolt hobuse suu juurde kinnitatud ning mille keskelt kinni hoides ja hobuse taga või küljel liikudes saab inimene hobust juhtida. Topeltkorde on peaaegu nagu ohjad, millega juhatakse vankri ette rakendatud hobust.
topeltsuulised	double bridle	Kombinatsioon, mille puhul ühete valjaste küljes kasutatakse hobuse suus kahte paari suulisi , mistõttu ratsanikul on käes kahed ratsmed korraga. Ühed suulised on tavalised trenselsuulised ja teised kangsuulised .
traav	trot	Kahetaktiline allüür , mille puhul hobuse jalad liiguvad diagonaalsetes paarides, nii et üks diagonaalne paar tõuseb maast enne, kui teine pöördub tagasi maha, mistõttu nende vahele jääb lennufaas . Vt ka kergendatud traav , koondtraav , keskmine traav , pikendatud traav , töötraav , täisistakus traav .

traavers	travers, haunches-in	Külgliikumine , mille puhul hobune on kergelt painutatud ümber ratsaniku sisemise sääre, kuid erinevalt õlad sees liikumisest toimub traavers hobuse liikumise suunas. Hobune liigub neljas jäljes, nii et mõlemad välimised jalad mööduvad vastavatest sisemistest jalgadest eestpoolt, nendega ristudes.
trenselsuulised	snaffle bit	Vanimat tüüpi suulised , mis koosnevad sirgest või liigendiga suuosast , mille kummaski otsas on rõngad, mille külge kinnituvad ratsmed ja valjaste põserihmad .
tunnihobune	lesson horse	Hästi sissesõidetud hobune, keda kasutatakse tavalistes ratsutamistundides õppehobusena.
turi	wither	Koht, kus hobuse kael, piht ja selg kokku puutuvad.
turvakaska	safety helmet	Kukla tagant ja kõrvade juurest lõua alla kinnitatav ratsutamiskiiiver.
täisistakus istuma	sit the trot	Vt täisistakus traav.
täisistakus traav	sitting trot	Ratsanik ei tõuse traavil sadulast, vaid jääb sadulasse istuma ning ühtlustab oma keha liikumise hobuse liikumisega.
täpsus	accuracy	Harjutuste sooritamine täpselt väljaku õigete tähtede kohal, täpselt nõutud diameetriga jne.
töögalopp	working canter	Galopiliik, mille puhul hobuse sammud ei ole nii pikad kui keskmisel galopil ega ka nii lühikesed kui koondgalopil .
töötraav	working trot	Traaviliik, mille puhul hobuse sammud ei ole nii lühikesed kui koondtraavil ega ka mitte nii pikad kui keskmisel traavil .
vale paine	wrong bend	Kaarsõitu sooritades on hobuse asetus pigem välja- kui sissepoole.
valjad	bridle	Rihmade kombinatsioon, mis pannakse hobusele pähe ning mis koosneb kuklatagusest rihmast, kapslist, otsmikurihmast, kurgualusest rihmast ja kahest põserihmast, suulistest ja ratsmetest . Kasutatakse hobuse kontrollimiseks ja juhtimiseks.

valtrap	numnah	Sadulakujuline pehmendus, mis võib olla lambavillast, puuvillast või mingist muust materjalist, mis pannakse hobuse seljale sadula alla, et kaitsta sadulat higi eest ning selga sadula hõõrumise eest.
varustus	tack	Üldnimetus sadula, valjaste ja kõigi muude esemete kohta, mis ratsutamise juurde kuuluvad.
vasakpoolne galopp	left canter	Galopp suunaga vasakule, mille puhul juhtivateks jalgadeks on vasak esimene ja tagumine.
vasakpoolset galoppi sõitma	be on the left lead	
vastupanu	resistance	Hobuse tujutsemine, mille väljendamiseks hobune keeldub edasi liikumast, peatumast, pööramast või midagi muud tegemast.
venitatud sammud	lengthened strides	Sammud, mis pikenevad ilma kiirenemise ja lühenemiseta.
vildakus	tilting	Hobuse viltune peasend, mis seisneb selles, et kui pöörata näiteks kaarsõidul paremale, on hobuse lõualuu kuklast eespool.
volt	volte	FEI määratluse kohaselt 6-, 8- või 10-meetrise diameetriga ring .
voltižeerimine	vaulting	Koolisõidu eriti gümnaastiline vorm, mille puhul hobune, keda kordetatakse , jookseb ringil kindlal ja rütmilisel galopil ning õpilased õpivad hobusele hüppama, tema seljal seisma ning sooritama seal mitmesuguseid harjutusi.
võimlemishüpped	gymnastic jumping	Hüppeharjutused üle madalate tõkete, kavalettide , mis aitavad suurendada koolisõiduhobuse painduvust ja tähelepanelikkust.
võistlusväljak	arena	Väljak mõõtmetega 20x60 m, mõnikord ka 20x40 m. Spetsiifilistes kohtades ümber väljaku paiknevad tähed, mille juures nõutavad harjutused peaksid kas algama või lõppema.
Väike Auhind	Prix St. Georges	FEI programmi kuuluvatest võistlustest kõige pingeavam. Selle programmi kuuluvad keskmine, koondatud ja pikendatud allüür, külgsuunaline töö,

üleminekud kõigil kolmel sammul ja galopi poolpiruett.

välimus	turnout	Hobuse väline puhtus, lihaste ilu ja jõulisus, laka ja saba ilus kuju, mis on koolisõiduvõistlusel oluline.
väljaõppeskaala	training scale	Koolisõiduhobuse väljaõppe astmeline areng, mis püramiidjalt kulgeb kergemini saavutatavate astmete juurest keerukamateni: vt rütm, järeleandlikkus, ühendatus, impulss, otsesus ja koondamine .
värkimine	hoof trimming	Liigselt kasvanud kabjaosa äralõikamine, mida teostab hobuserautaja .
õlad ees liikumine	shoulder fore	Külgliikumine , mille puhul hobuse õlad on viidud rajalt veidi välja, esijalad on toodud natuke sissepoole, hobune on väga kergelt kogu kehast sissepoole painutatud, nii et ta ei vaata enam otse liikumise suunas.
õlad sees liikumine	shoulder in	Külgliikumine , mille puhul hobune on kergelt painutatud ümber ratsaniku sisemise sääre, vaadates oma liikumise suunast eemale. Hobuse õlad on rajalt välja pööratud (sissepoole).
õpetajahobune	schoolmaster	Hobune, kelle treenitus ratsastuses on jõudnud sellisele tasemele, kus ta on võimeline andma oma seljas sõitvale õpilasele korrektse tunde nii liikumisest ja tasakaalust kui ka juhtimisvõtete peenusest.
ühendatus	connection	Koolisõiduhobuse väljaõppeskaala kolmas aste. Kerge, elastne side mõlema ratsmega, mis saavutatakse istmiku ja säärite ning ainult väga vähesel määral käte juhtimisvõtetega.
ülaliin	outline	Siluett, mille moodustavad hobuse pea, kael, turi, selg ja laudjas. Hea ülaliini korral on hobuse pea vertikaalne, kael painutatud selliselt, et kukal on kõrgeimaks kohaks, turi on kõrge ja kerge, selg õõtsub vetruvalt üles-alla ning laudjas on madaldunud.
üldhinded	collective marks	Lisaks programmi erinevate harjutuste eest antavatele hinnetele need hinded, mis hobune ja ratsanik saavad oma liikumisviisi eest (hinnatavateks kategooriateks on allüürid, impulss, allumine ning ratsanik).

üle ratsme	above the bit	Hobuse pea ja kaela selline asend, mille puhul hobune avaldab ratsanikule vastupanu, muutudes kuklast, kaelast ja harilikult ka seljast kangeks ning hoides samas oma pead kõrgel.
üleminekud	transitions	Liikumisviisi muutused, mida tehakse kas ühe allüüri vahetamisel teiseks, ühe allüüri sees, muutes lühemaid samme pikemaks või vastupidi ning liikumisel ühest harjutusest teise. Koolisõidus peavad üleminekud olema sujuvad ja märkamatud.
ümar passaaž	round passage	Passaaži liik, mille puhul hobune kõverdab oma esijalgu randmest , tõstes küünarvarre peaaegu horisontaalsesse asendisse, enne kui viib selle ümara liigutusega maha, jõudes samas maapinnal üsna vähe edasi.
ümardunud	rounded	Selline on hobuse kehahoid siis, kui tema kael on painutatud, nii et kukal on kõrgeimaks kohaks, ning tagajalad astuvad kaugemale kere alla, mistõttu hobuse tagakeha muutub madalamaks ja esiots on kõrgenenud.

Inglise-eesti sõnaregister

above the bit	üle ratsme
accept the bit	suulisi aktsepteerima
accuracy	täpsus
aids	juhtimisvõtted
airs above the ground	kõrgem kool õhus
airs on the ground	kõrgem kool maa peal
amble	küliskäik
arena	koolisõiduväljak, võistlusväljak
avoid the bit	suulisi vältima
back	selg
balance	tasakaal
ballotade	ballotaad
bandages	jalasidemed
bars	hambutu vahe
be on the forehand	esijalgadel olema
be on the left lead	vasakpoolset galoppi sõitma
be on the lunge	kordel olema
be on the right lead	parempoolset galoppi sõitma
behind the bit	ratsme taga
bend	paine
bit	suulised
bit with loose rings	liikuvate rõngastega suulised
bridle	valjad
browband	otsmikurihm
brushing	riivlemine
brushing boots	jalakaitsmed
cadence	kadents
canter 1	galopp
canter 2	kenter
canter pirouette	galopipiruett
cantle	sadula tagakaar
capriole	kapriool
cavaletti	kavaletid
cavesson	inglise tüüpi kapsel
chambrière	kordetuspiits
champ the reins out of the hands	ratsmeid käest välja mäluma
change of direction	suunamuutus
cheekpieces	põserihmad
chin	lõuats
circle	ring
cold-blooded horse	külmavereline hobune

collected canter	koondgalopp
collected trot	koondtraav
collected walk	koondsamm
collection	koondamine
collective marks	üldhinded
conformation	kehaehitus
connection	ühendatus
contact	kontakt
cooling off	mahajahutamine
counter canter	kontragalopp
courbette	kurbett
crop	stekk
croupade	krupaad
curb bit	kangsuulised
disunited canter	ristlev galopp
double bridle	topeltsuulised
draw reins	liikumine kahes jäljes
dressage 1	koolisõit
dressage 2	ratsastamine
dressage whip	koolisõidupiits
drop noseband	hannoveri kapsel
engagement	hõivatus
eventing	kolmevõistlus
extended canter	pikendatud galopp
extended trot	pikendatud traav
extended walk	pikendatud samm
exterior	eksterjäär
fall on the forehand	esijalgadele langema
farrier	hobuserautaja
Fédération Équestre International (FEI)	Rahvusvaheline Ratsaspordi Föderatsioon (FEI)
FEI	FEI
fetlock	sõrgatsiliiges
figure of eight	kaheksakujuline figuur
figures	jäljekujundid
flaps	sadulahõlmad
flash noseband	ristkapsel
flexion at the poll	kuklaasetus
flying change of leg	jalavahetus lennufaasis, jalavahetus õhus
fore cannon	kämmal
forearm	küünarvars
forehand	esiots
forelegs	esijalad

forelock	otsmikututt
four-track movement	liikumine neljas jäljes
free walk on a long rein	pikkade ratsmetega vaba samm
gait	käik
German snaffle	saksa trenselsuulised
girth	sadulavöö
giving and re-taking the reins	ratsmete loovutamine ja uuestivõtmine
Grand Prix	Suur Auhind
grass arena	muruväljak
gymnastic jumping	võimlemishüpped
half halt	poolpeatus
half pass	küljendamine
halt	peatus
hard mouth	kõva suu
haunches	reied
haunches-in	traavers
haunches-out	renvers
haute école	kõrgem kool
head unsteady	pea kõigutamine
headcollar	päitsed
headpiece	kuklatagune rihm
headset	peahoid
helmet	kaska
high pace	kõrge allüür
hind cannon	pöid
hind legs	tagajalad
hindquarters	tagakeha
hoof pick	kabjakonks
hoof trimming	värkimine
hoof	kabi
foot	kabi
hot-blooded horse	kuumavereline hobune
impulsion	impulss
in hand	käekõrval
Intermédiaire I	Keskmine Auhind I
Intermédiaire II	Keskmine Auhind II
International Federation for Equestrian Sports (FEI)	Rahvusvaheline Ratsaspordi Föderatsioon (FEI)
knee	ranne
lack of cadence	kadentsi puudus
lack of impulsion	impulsi puudus
lateral movements	külgliikumised
leading leg	juhtiv jalg

lean on the rein	ratsmele nõjatuma
left canter	vasakpoolne galopp
leg aid	säärte juhtimisvõtted
leg yielding	sääre eest astumine
lengthened strides	venitatud sammud
lengthening	pikendamine
lesson horse	tunnihobune
levade	levaad
light horse	kerge hobune
light mouth	pehme suu
lightness	kergus
Lippizaner	lipitsa hobune
long passage	pikk passaaž
long rein	topeltkorde
longeing cavesson	kordetuskapsel
loosening up	lõdvestamine
losing self-carriage	enesekandevõime kaotamine
loss of balance	tasakaalu kaotamine
loss of rhythm	rütmi kaotamine
low pace	madal allüür
lunge line	korde, korderatse
lungeing	kordetamine
lungeing whip	kordetuspiits
lunger	kordetaja
manège	maneež
martingale	martingal
medium canter	keskmine galopp
medium trot	keskmine traav
medium walk	keskmine samm
moment of suspension	lennufaas
mouthpiece	suuosa
Music Freestyle (Kür)	muusikaline vabakava
nodding	noogutamine
noseband	kapsel
novice horse	algaja hobune
numnah	valtrap
olive bit	oliivliigendiga suulised
on the bit	ratsmes
One Day Event	lühike kolmevõistlus
one-tempi changes	jalavahetused iga sammu tagant
one-track movement	liikumine ühes jäljes
open rein	avatud ratse
outline	ülaliin
over-reach boots	kabjakaitsmed

over-reaching	rabamine
overtrack	jälgedest üle astuma
paces	allüürid
passage	passaaž
pastern	sõrgats
pelham bit	pelhami suulised
pesade	pesaad
piaffe	piafee
pillars	piilarid
pirouette	piruett
poles	kavaletid
poll	kukal
pommel	sadula esikaar
pony	poni
position	istak
posting trot	kergendatud traav
Prix St. Georges	Väike Auhind
pull (the tail, mane)	kitkuma (saba, lakka)
quadrille	kadrill
rein back	taandama
rein back	taandamine
reins	ratsmed
renvers	renvers
resistance	vastupanu
rhythm	rütm
riding-in	soojendus
right canter	parempoolne galopp
rise the trot	kergendama
rising trot	kergendatud traav
roller	kordetussedelgas
round passage	ümar passaaž
rounded	ümardunud
rug	hobusetekk
running reins	libisevad ratsmed
saddle	sadul
safety helmet	turvakaska
schoolmaster	õpetajahobune
seat aid	istmik juhtimisvahendina
seat bones	istmikuluud
self-carriage	enesekandevõime
serpentine	serpentiin
shoulder fore	õlad ees liikumine
shoulder in	õlad sees liikumine
side reins	külgratsmed

simple change of leg	jalavahetus sammu kaudu
sit the trot	täisistakus istuma
sitting trot	täisistakus traav
snaffle bit	trenselsuulised
spurs	kannused
step into the canter	galopile tõusma
stirrup leather	jaluserihm
stirrups	jalused
straightness	otsesus
stride	samm I
stroking the horse's neck	ratsmete etteandmine
studs	krihvid
submission	allumine
suppleness	järeleandlikkus
swing	läbi selja õõtsuma
tack	ratsavarustus, varustus, hobuseriistad
test	programm
Three Day Event	pikk kolmevõistlus
throatlash	kurgualune rihm
tilting	vildakus
training scale	väljaõppeskaala
transitions	üleminekud
travers	traavers
trot	traav
turn	kaarsõit
turn on the forehand	pööre esiotsal
turn on the haunches	pööre tagaotsal
turnout	välimus
two-track movement	liikumine kahes jäljes
uprightness	püstisus
vaulting	voltižeerimine
volte	volt
walk	samm II
warm-blooded horse	soojavereline hobune
way of going	liikumisviis
whip	ratsapiits
wither	turi
work "through"	läbi selja töötama
working canter	töögalopp
working trot	töötraav
wrong bend	vale paine
yield the rein	ratset järele andma

Kokkuvõte

Käesoleva magistriprojekti eesmärgiks oli koostada väike eesti-inglise seletav koolisõidusõnastik, mis sisaldaks kõige põhilisemaid koolisõidutermineid, mis on ühised kõikidele koolisõidutraditsioonidele.

Koolisõit, mis kujutab endast ratsaspordiala, millega ratsanik näitab hobuse juhtimise ja tema üle valitsemise täiuslikkust keerukate harjutuste sooritamise kaudu, ulatub tagasi Antiik-Kreekasse, kuid kaasaegse koolisõidu põhialuseid kohtame hoopis renessansiaja Itaalias, kust see levis hoogsalt üle maailma. Eestis pikaajaline koolisõidutraditsioon puudub, kuid ala on saamas üha populaarsemaks, mis tingib ka vajaduse ühtse terminoloogia järele, et välismaise spordimaailmaga suhelda ning väliskirjandusest teadmisi ammutada.

Sõnastiku koostamise allikateks olid suuresti internetientsüklopeediad ning mõni üksik ratsutamisalane Eesti keelde tõlgitud teos. Heade ja usaldusväärsete allikate kättesaamatus ning olemasolevate allikate kohati väga madal kvaliteet põhjustas terminite kogumisel arvestataval hulgal probleeme. Lihtsamaks ei muutnud olukorda ka Eestis valitsev ebakoherentsus ratsutamisterminite alal.

Lõpuks valmis siiski 252 sõnaartiklist koosnev sõnastik, mis sisaldab endas eelkõige Eestis tuntud ja kasutatavaid põhitermineid, olles loodetavasti julgustavaks teerajajaks tunduvalt põhjalikuma ja laiahaardelisema terminikogu loomisele, mis hõlmaks ka teisi ratsutamisdistsipliine.

Kasutatud kirjandus

Chamberlin, J. E. 2006. Hobune: kuidas hobune on mõjutanud tsivilisatsioone. „Olion“, 2006

Clutton-Brock, J. 1992. Hobused. „Koolibri“, 1998

Green, L. 1993. Noor ratsanik. „Koolibri“, 2000

Hermesen, J. 1997. Hobuste entsüklopeedia. „Sinisukk“, 2006

Hope, C. E. G. ja Jackson, G. N. 1973. *The Encyclopedia of the Horse*. London: Pelham Books Ltd.

Kidd, J. 1998. *Dressage Essentials*. New York: Howell Book House

Kidd, J. 1998. Ratsastuse alused. AS Nivano, 2003

Kollom, R. 1981. Ratsutamine: minevikust tänapäevani. Tallinn: „Eesti Raamat“

Mauring, H. 1988. Hobusekasvatus ja ratsasport. „Valgus“

Podhjasky, A. 1980 (1967). Minu hobused, minu õpetajad. Greif OÜ, 2006

Sarjas, A. 2006. Peaaegu Pegasus. OÜ Valcast

Internetientsüklopeediad:

Wikipedia – The Free Encyclopedia (<http://en.wikipedia.org/wiki>)

Dr. Stachiw, M. A. *Horse Dictionary*

(http://www.formatinternational.com/documents/Horse_Dictionary.pdf)

Sandin, T. 2001-2005. *Sustainable Dressage*. (<http://www.sustainabledressage.net>)

Tadlock, A. *The Ultimate Horse Dictionary*

(<http://www.ultimatehorsesite.com/dictionary/dictionary.html>)

Summary

The aim of this master's project was to compile a small Estonian-English dictionary of dressage, which would comprise the most essential dressage-related terms common to all dressage cultures.

Dressage, an equestrian sport allowing the rider to display perfection in directing and controlling the horse by means of performing complex exercises, takes us back to Ancient Greece, but the foundations of contemporary dressage can be found in Renaissance Italy from where it vigorously spread all over the world. Estonia lacks a long-term dressage tradition, but the discipline is gaining popularity, which also sets the need for unified terminology to enable communication with the world of equestrian sport and the imbibing of knowledge from foreign literature.

The sources to compiling the dictionary were mostly Internet-based encyclopedias and the random dressage- or horse-related book translated into Estonian. The inattainability of solid reliable sources and the sometimes extremely low quality of existing sources also served as the source of countless problems while gathering the terms. The incoherence regarding Estonian riding terminology was not of particular help either.

Eventually a dictionary consisting of 252 entries was compiled, comprising basic dressage terms primarily known and employed in Estonia. This introductory collection hopefully serves as an encouraging pioneer towards creating a significantly more thorough and comprehensive term base, which would include also other riding disciplines.

